

Rapport 22000019.R01

Spuitzone Helvoirtseweg 25b in Haaren

Rapport 22000019.R01

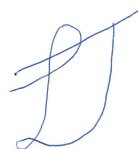
Spruitzone Helvoirtseweg 25b in Haaren

Datum:
19 februari 2020

Opdrachtgever: Agron advies
De heer K. Willems
Koppelstraat 95
5741 GB BEEK EN DONK
koen@agronadvies.nl

Auteur:
De heer ing. D.J. Hobert

Goedgekeurd:
De heer ing. L.F.A. Theuws

INHOUD	PAGINA
1. INLEIDING	3
2. SITUATIE	3
2.1 Ligging plangebied	3
2.2 Planologische situatie	5
2.3 Beoogde situatie	5
3. SPUITZONE	6
3.1 Algemene spuitzone	6
3.2 Benodigde spuitzone	7
4. LOCATIESPECIFIEKE SITUATIE	9
4.1 Noordzijde plangebied	9
4.2 Oostzijde- en zuidzijde plangebied	9
5. BEOORDELING	12
5.1 Zuidzijde plangebied	12
5.2 Oostzijde plangebied	13
5.3 Windhagen	14
6. CONCLUSIES	15

1. INLEIDING

In opdracht van Agron advies is een onderzoek spuitzone uitgevoerd ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure aan de Helvoirtseweg 25a-25b-27 in Haaren. Het voornemen is om de bedrijfswoning aan de Helvoirtseweg 25b te bestemmen als burgerwoning. De woningen en het bijhorende perceel aan de Helvoirtseweg 25b zijn in dit onderzoek beschouwd als plangebied.

In de directe omgeving van het plangebied bevindt zich een plantenkwekerij en liggen agrarische percelen, waarop chemische gewasbeschermingsmiddelen toegepast (mogen) worden. Het plangebied ligt op een afstand van minder dan 50 meter. Om die reden is het kader van de ruimtelijke procedure een onderzoek naar drift van gewasbeschermingsmiddelen nodig. Dit om te bepalen of binnen het plangebied sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, wat betreft gezondheidsrisico's. Eveneens wordt hiermee onderzocht of de voorgenomen ontwikkeling leidt tot een belemmering van de in de omgeving aanwezige agrarische bedrijfsvoering.

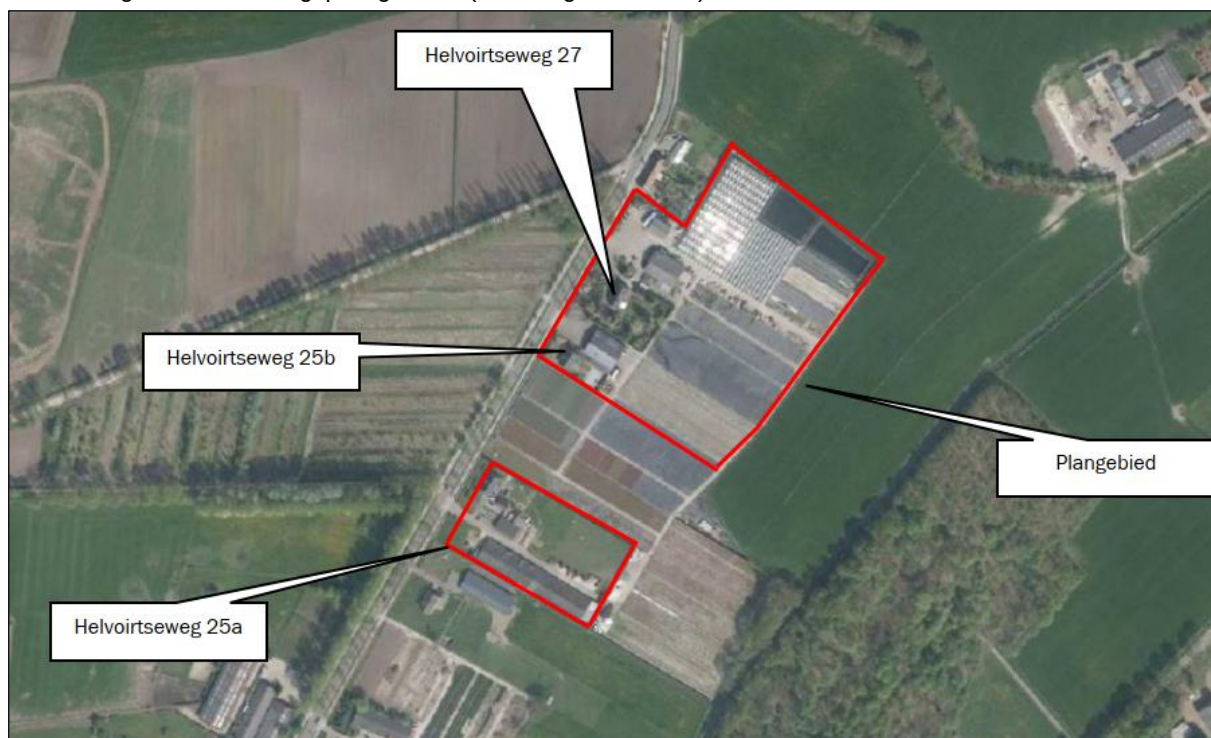
2. SITUATIE

2.1 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Helvoirtseweg ten noorden van de kern Haaren en wordt aan de oostzijde- en zuidzijde begrensd door de agrarische gronden van de plantenkwekerij. Aan de noordzijde bevindt zich bedrijfsgebouwen en een woning. Aan de westzijde ligt de Helvoirtseweg. Afbeelding 1 geeft een weergave van het gehele gebied dat onderdeel uitmaakt van de bestemmingsplanprocedure, in afbeelding 2 is het plangebied aangegeven.

Afbeelding 1: Bestemmingsplangebied (bron: Agron advies)

Afbeelding 2: Ligging plangebied

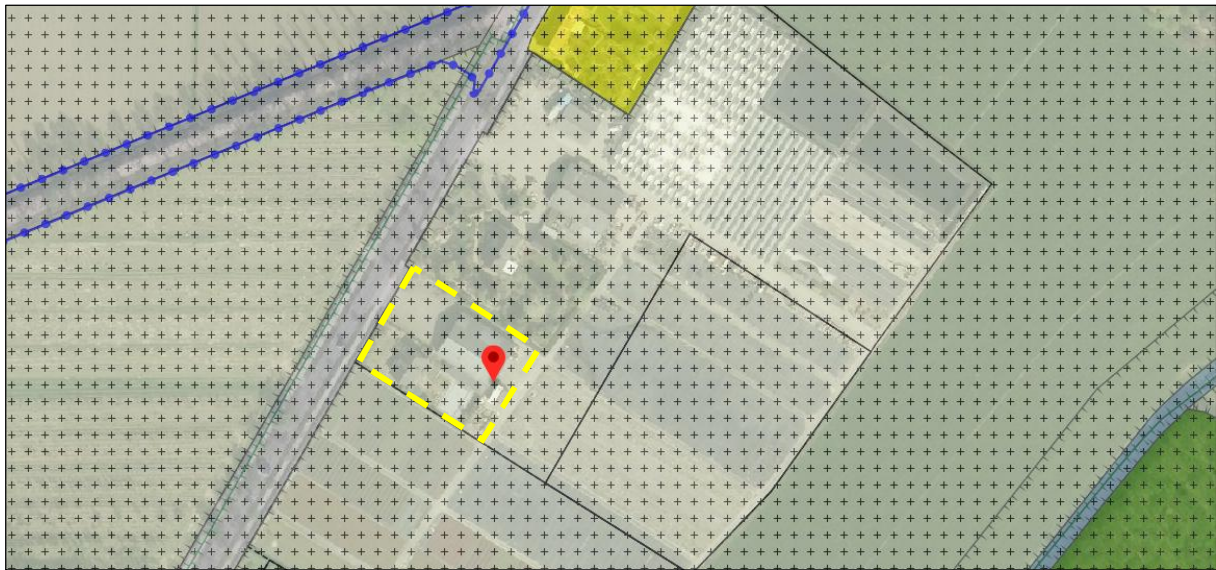

2.2 Planologische situatie

Voor het plangebied en omgeving geldt het bestemmingsplan 'Buitengebied Haaren' van de gemeente Haaren. In afbeelding 3 is het plangebied (globaal geel omlijnd) en de directe omgeving weergegeven. Het plangebied en de omgeving zijn op basis van het bestemmingsplan aangewezen als 'Agrarisch- grondgebonden agrarisch bedrijf'. Binnen deze bestemming is het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen niet uitgesloten.

Afbeelding 3: Uitsnede verbeelding bestemmingsplan 'buitengebied Haaren'

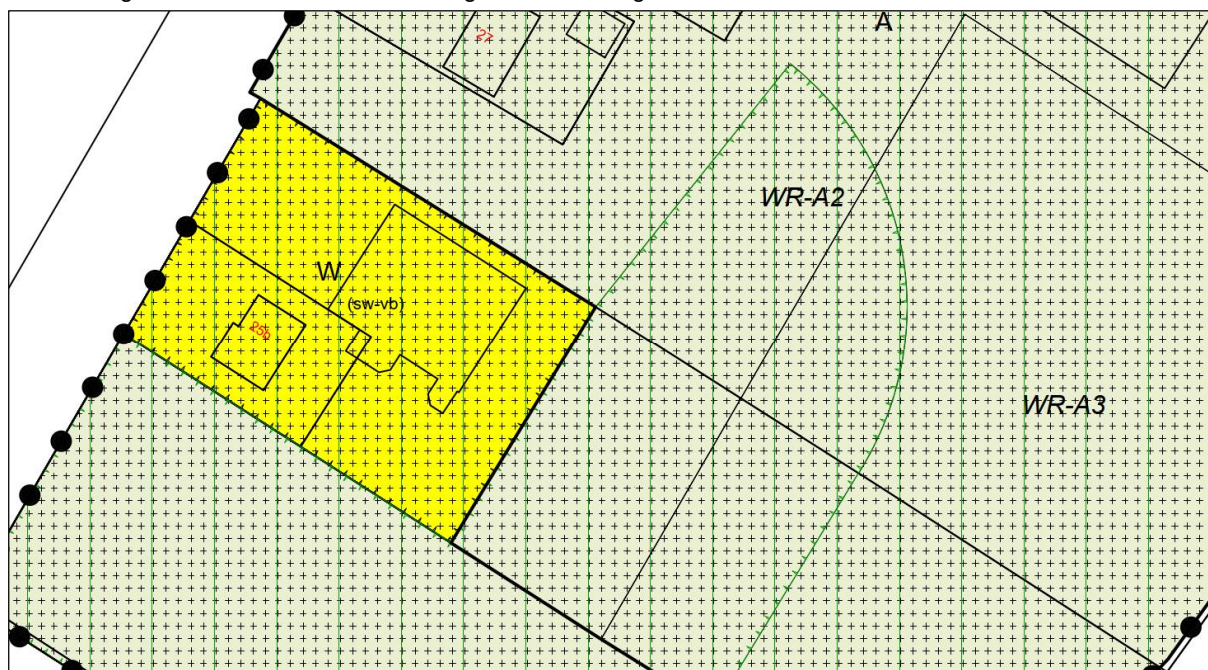

2.3 Beoogde situatie

Het doel van de bestemmingsplanprocedure is onder andere de beoogde wijziging van de bedrijfswoning aan de Helvoirtseweg 25b naar een burgerwoning. Binnen de beoogde woonbestemming is ook ruimte voor de bestaande loods welke gebruikt wordt ten behoeve van opslag voor eigen gebruik. Afbeelding 4 geeft een weergave van de nieuwe woonbestemming.

Afbeelding 4: Nieuwe woonbestemming Helvoirtseweg 25b

3. SPUITZONE

3.1 Algemene spuitzone

Bij het mogelijk maken van een nieuwe voor drift gevoelige bestemming in de nabijheid van bestemmingen, die het toepassen van chemische gewasbeschermingsmiddelen niet uitsluiten, is aandacht voor spuitzones nodig. Dit in verband met de risico's voor de volksgezondheid, vanwege eventuele blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen via drift.

Met de term drift wordt de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddel bedoeld, die bij het spuiten buiten het agrarisch perceel op de grond terecht kan komen en/of op hoogte door de lucht passeert. Drift is een belangrijke en directe bron van luchtverontreiniging, waardoor mens en dier in contact kunnen komen met gewasbeschermingsmiddelen. Vooral bij middelen met een hoge toxiciteit en/of voor kwetsbare groepen, zoals jonge kinderen of ouderen, kan drift risico's voor de gezondheid inhouden. Op basis van jurisprudentie wordt in de praktijk een spuitzone voor een voor driftgevoelige bestemming¹ aangehouden van 50 meter, gemeten vanaf de bestemmingsgrens.

Deze 50 meter is in diverse uitspraken van de Raad van State (bijvoorbeeld de uitspraak van 23 september 2009 in zaak nr. 200900570/1/R2) als "in het algemeen niet onredelijk" bevonden en geldt als een vaste richtafstand waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een kleinere afstand is mogelijk, mits dat goed onderbouwd wordt.

¹ Daaronder wordt verstaan: een bestemming voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt.

De vaste richtafstand van 50 meter is in de open teelt met name van belang voor boomkwekerijen en boomgaarden, omdat gewasbeschermingsmiddelen daarbij niet alleen neerwaarts worden gespoten (onkruidbestrijding), maar ook zij- en opwaarts (voorkomen en bestrijden schimmels en plaagdieren). Omdat bij opwaarts spuiten de vloeistof op een grotere hoogte vrijkomt en er daardoor meer kans is op verspreiding, veroorzaakt het opwaarts spuiten de meeste drift en is om die reden maatgevend voor gezondheidsrisico's.

Aanvullend is het zo dat het middelengebruik in de fruitteelt aanzienlijk hoger ligt dan in de boomteelt. Ook wat betreft toxiciteit van de gebruikte middelen scoort de fruitteelt het hoogst en is die teelt als maatgevend voor de spuitzone te beschouwen.

3.2 Benodigde spuitzone

Door Plant Research International (verder PRI) in Wageningen wordt al jaren wetenschappelijk onderzoek gedaan naar drift bij gewasbespuitingen. Over de blootstelling, van omwonenden en omstanders, door toepassing van pesticiden, in de agrarische sector, zijn diverse onderzoeksrapporten gepubliceerd. Voor de fruitteelt in boomgaarden zijn deze gebaseerd op driftgrafieken naar de lucht.

In dit onderzoek is naar voorbeeld van PRI-rapport 609 uitgegaan van standaard praktijksituaties, waarbij is uitgegaan van onderstaande kenmerken:

- De hoogte van fruitbomen bedraagt in de praktijk veelal circa 2,50 meter.
- Bespuitingen met een boomgaardspuit, waarvan de spuitdoppen zich op een gebruikelijke hoogte van 2,50 meter bevinden.
- Gebruik van 75% driftreducerende spuittechniek (DRT75) binnen de boomgaard, vanwege wettelijke voorschriften uit het Activiteitenbesluit² (per 1 januari 2018).

Tabel 1: Praktijksituaties met betrekking tot driftreducerende maatregelen en een driftreducerende spuittechniek van 75% (naar voorbeeld van PRI-rapport 609 van mei 2015)

Nr.	Praktijksituaties (naar voorbeeld PRI rapport 609)
5.	Geen sloot om boomgaard; er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75).
6.	Geen sloot om boomgaard; er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een windhaag ¹ op de perceelgrens.
7.	Geen sloot om boomgaard; er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een dubbele windhaag of houtwal op de perceelgrens.
8.	Geen sloot om boomgaard; er wordt gebruik gemaakt van een driftarme spuittechniek (DRT75), er staat een wintergroene ² windhaag op de perceelgrens.

1 Een windhaag kenmerkt zich door een vegetatie, die in de winter bladverliezend is. Daardoor heeft een normale windhaag minder driftreducerende werking in de kaalblad situatie.

2 Een wintergroene windhaag kenmerkt zich door in de winter bladhoudende vegetatie. Daardoor heeft een wintergroene windhaag, zowel in de volblad als in de kaalblad situatie een sterk driftreducerend effect. Een houtwal met een breedte van 5 meter is wat betreft het afvangpercentage van drift gelijk aan een wintergroene windhaag.

² Staatsblad 305 (art. 3.78a) - Besluit van 23 juni 2017 tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer in verband met de vermindering van emissies van gewasbeschermingsmiddelen in de glastuinbouw en open teelten.

In de praktijksituaties zoals aangegeven in tabel 1, wordt een teeltvrije zone van 3 meter aangehouden. Planologisch gezien is het binnen een perceel van een boomgaard mogelijk om de laatste bomenrij van de boomgaard op de begrenzing van het agrarisch perceel aan te planten. Echter voor een normale bedrijfsvoering (spuiten/snoeien/oogsten et cetera) dient aan de buitenzijde van de laatste bomenrij nog voldoende ruimte te zijn. Dit vanwege de praktische redenen om mechanisch te kunnen spuiten, dan wel met een spuit te kunnen keren. Daarnaast zal bij de exploitatie van fruitbomen tot aan de erfgrens, takontwikkeling over de erfgrens plaatsvinden. Om die reden is het niet aannemelijk dat de laatste bomenrij in de toekomst op de begrenzing van het agrarisch perceel wordt aangeplant.

De uitspraak³ van de Afdeling bestuursrechtsspraak van de Raad van State van juni 2018 heeft duidelijk gemaakt dat rapport 609 van PRI uit mei 2015 niet als basis kan dienen voor locatie-specifiek onderzoek naar de spuitzone. De onderzoeksrapporten, die betrekking hebben op de meetdata uit de periode 2008-2012, geven wel het algemeen aanvaard wetenschappelijk inzicht weer en zijn als zodanig bruikbaar. Voor dit onderzoek is om die reden gebruik gemaakt van een formule, die verkregen is via regressieanalyse van de meetcijfers uit PRI 2012 (rapport 441)⁴ en waarnaar verwezen wordt in de uitspraak van de Afdeling (201702431/1R1).

Hierbij is uitgegaan van:

- dermale blootstelling aan de voor gezondheidsrisico's maatgevende werkzame stof Captan, volgens de maximale dosering en de geldende gebruiksvoorschriften;
- druppeldrift in de luchtlaag tussen 0-3 meter in de maatgevende situatie (kale boom);
- toepassing van de wettelijke verplichting tot het gebruik van spuittechnieken met ten minste 75% driftreductie.

De bijbehorende spuitzones zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Benodigde afstand vanaf de eerste bomenrij (m) om in de kaalblad situatie (van de fruitboom) voor de werkzame stof Captan geen overschrijding van de 100%-gezondheidsnorm voor dermale driftblootstelling te krijgen op de hoogten 0-3 meter als gevolg van drift naar de lucht

Praktijksituatie	Teeltvrije zone (m)	Driftreductie via spuittechniek (DRT)	Windhaag	0-3 meter
				Kale boom
5	3	75%	Nee	30
6	3	75%	Ja	20
7	3	75%	Twee	10
8	3	75%	Groen	10

³ Uitspraak 201702431/1/R1, d.d. 6 juni 2018

⁴ Plant Research International Wageningen UR. Onderzoek naar driftblootstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Tholen. 1. Boomgaardbespuitingen, maart 2012, rapport 441

4. LOCATIESPECIFIEKE SITUATIE

In dit hoofdstuk zijn de locatiespecifieke kenmerken van de agrarische gronden behorende bij de plantenkwekerij nader omschreven.

4.1 Noordzijde plangebied

Aan de noordzijde grenst het plangebied aan de bedrijfswoningen behorende bij de plantenkwekerij. Doordat ter plaatse geen chemische gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast is de noordzijde verder niet relevant en wordt deze zijde hierna buiten beschouwing gelaten.

4.2 Oostzijde- en zuidzijde plangebied

Aan de oost- en zuidzijde grenst het plangebied aan de agrarische welken behoren bij de plantenkwekerij. Binnen de agrarische gronden bevindt zich in de huidige situatie geen laagstamfruitboomgaard, maar is hoofdzakelijk sedum aanwezig. In afwijking van de planologische toegestane laagstamfruitteelt en de daarmee gepaard gaande zij- en opwaartse bespuiting, zullen eventuele bespuitingen in de praktijk uitsluitend neerwaarts gericht zijn.

Aan zowel de oostzijde- als de zuidzijde bevinden zich tussen het plangebied en de agrarische gronden verharde paden, zie navolgende afbeeldingen. Het pad aan de zuidzijde heeft een breedte van circa 2 meter, het plangebied wordt ter plaatse afgeschermd door een wintergroene windhaag.

Afbeelding 4: Zuidzijde plangebied met van links naar rechts; teelt, toegangspad, wintergroene windhaag

Afbeelding 4: Oostzijde plangebied met van links naar rechts; teelt, toegangspad, plangebied

De breedte van het pad tussen het agrarisch perceel aan de zuidzijde en het plangebied bedraagt circa 3 meter. Op het achterterrein van het plangebied worden materialen opgeslagen en bevindt zich de toegang tot de loods.

Afbeelding 5: Achterterrein plangebied nabij loods

Aan de noordzijde tussen de loods en de tuin van de woning aan de noordkant, bevindt zich een toegang tot het perceel van nr. 25b, zie afbeelding 6.

Afbeelding 6: Achterterrein plangebied toegangsweg

Een deel het achterterrein grenst aan de tuin van de toekomstige burgerwoning. Dit deel van het achterterrein wordt door middel van een wintergroene windhaag afgeschermd van de tuin.

Afbeelding 7: Achterterrein plangebied nabij tuin toekomstige burgerwoning

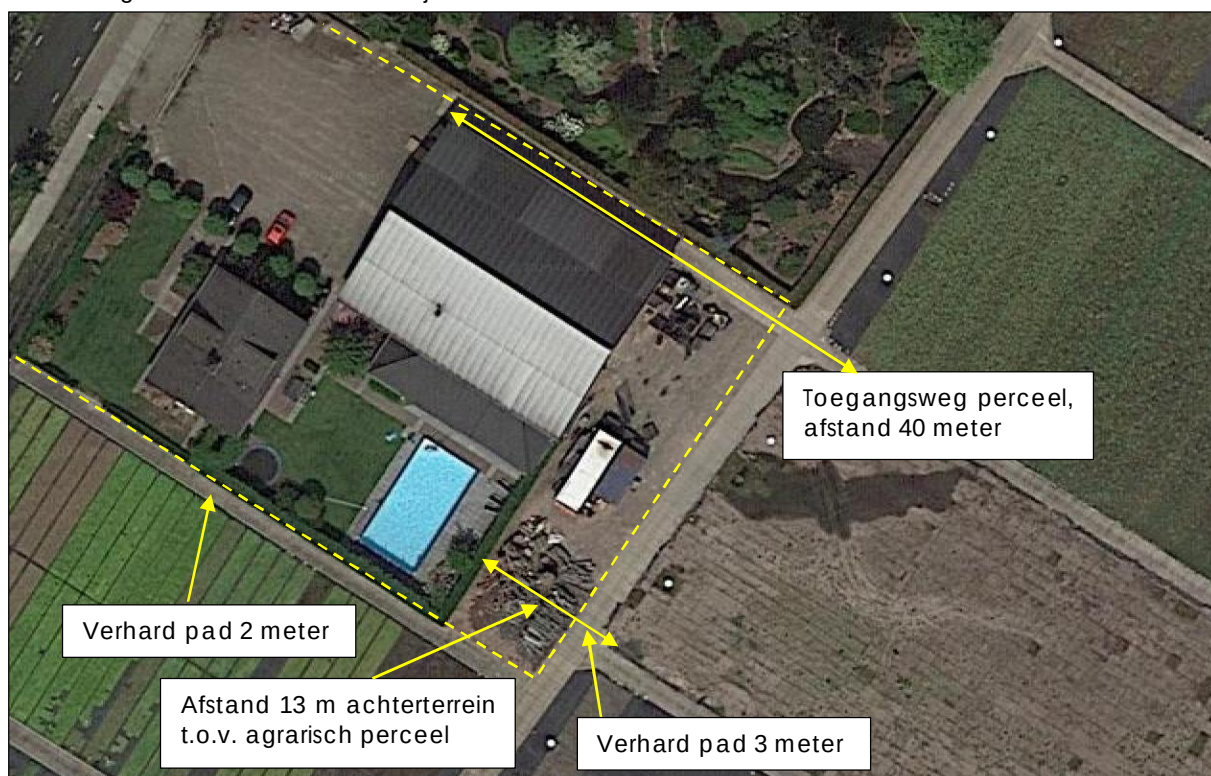

Het achterterrein en de noordelijk toegang van het plangebied worden in de toekomstige situatie eveneens bestemd als 'wonen' en grenzen daarmee aan de bestemming 'agrarisch'. In de praktijk is langdurig menselijk verblijf op het achterterrein en de toegangsweg niet aanmerkelijk. Voor de toegangsweg geldt dat aan de voorzijde langdurig menselijk verblijf aanmerkelijk is.

De afstand vanaf de gevel van de loods en de windhaag tot aan het agrarisch perceel bedraagt 13 meter. Gemeten vanaf de voorzijde van de toegangsweg tot aan het agrarisch perceel bedraagt de afstand circa 40 meter.

Afbeelding 8: Situatie oost- en zuidzijde

5. BEOORDELING

5.1 Zuidzijde plangebied

Op basis van de in hoofdstuk 3 weergegeven tabel 1 is de conclusie dat de plaatselijke situatie aan de zuidzijde overeenkomt met praktijksituatie 8.

Voor praktijksituatie 8 geldt voor de relevante luchtlaag tussen 0 en 3 meter een aan te houden afstand voor drift gevoelige bestemmingen van ten minste 10 meter. Aangezien de afstand tussen de (fictieve) dichtstbijzijnde bomenrij binnen de bestemming 'agrarisch' en de toekomstige voor drift gevoelige woonbestemming 2 meter bedraagt, wordt niet aan het afstandscriterium voldaan

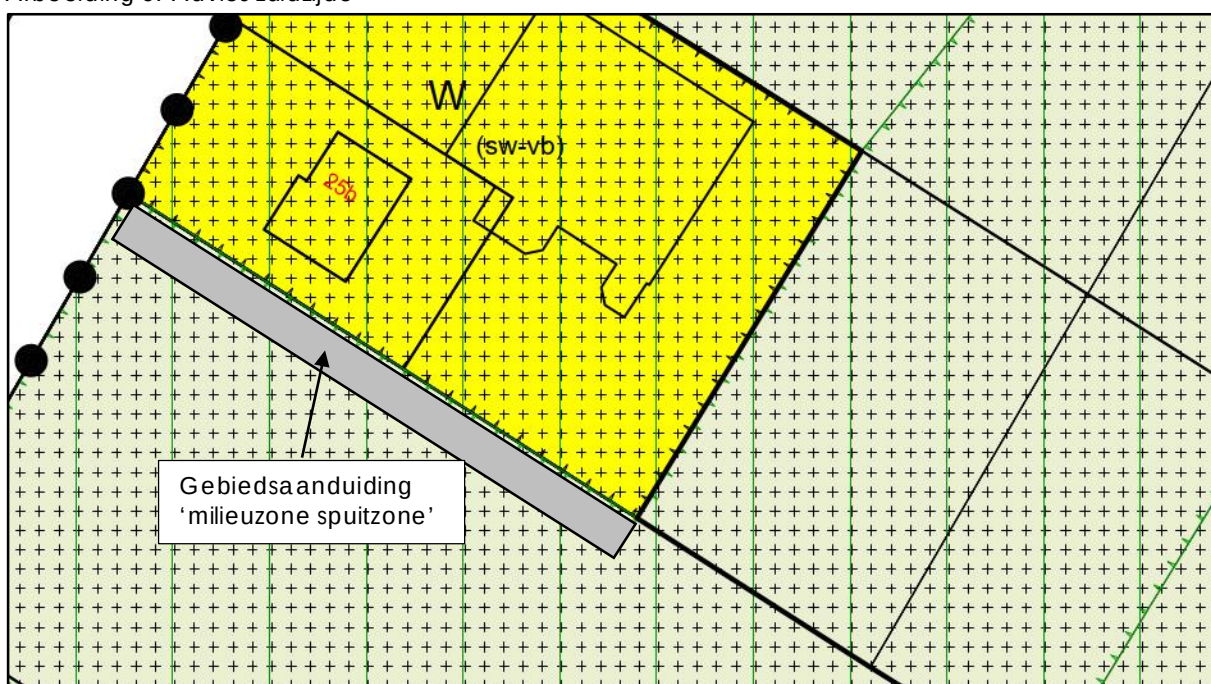

Advies

Wanneer er 10 meter ruimtescheiding ten opzichte van de eerste (fictieve) bomenrij van de wordt aangehouden én de wintergroene windhaag in het overdrachtsgebied voorzien blijft, kan binnen het plangebied een goed woon- en leefklimaat gerealiseerd worden

Een afstand van 10 meter is te waarborgen door binnen het zuidelijk perceel voor een strook van 10 meter, op de verbeelding van het bestemmingsplan, de gebiedsaanduiding 'milieuzone spuitzone' op te nemen. Binnen de 'milieuzone spuitzone' dient het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen uitgesloten te worden.

Afbeelding 9: Advies zuidzijde

5.2 Oostzijde plangebied

Doordat op het achterterrein en de toegangsweg langdurig menselijk verblijf niet aannemelijk is, kan gesteld worden dat de afstand ten opzichte het gebied waar langdurig menselijk verblijf aannemelijk is, minimaal 10 meter bedraagt.

Door de aanwezige wintergroene windhaag en de gevel van de loods is, op basis van de in hoofdstuk 3 weergegeven tabel 1, de conclusie dat de plaatselijke situatie aan de zuidzijde overeenkomt met praktijksituatie 8.

Voor praktijksituatie 8 geldt voor de relevante luchtlag tussen 0 en 3 meter een aan te houden afstand voor drift gevoelige bestemmingen van ten minste 10 meter. Aangezien de afstand tussen de (fictieve) dichtstbijzijnde bomenrij binnen de bestemming 'agrarisch' en het gebied waar langdurig menselijk verblijf aannemelijk is 10 meter bedraagt, wordt aan het afstandscriterium voldaan.

Advies

Doordat de loods beschikt over een roldeur, kan bij een openstaande roldeur niet voldaan worden aan het afstandscriterium van 10 meter. Dit doordat binnen de loods langdurig menselijk verblijf aannemelijk is. Om die reden is het advies om bij eventuele bespuitingen met chemische gewasbeschermingsmiddelen binnen het agrarisch perceel, de roldeur gesloten te houden.

5.3 Windhagen

Voor het waarborgen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, wat betreft gezondheidsrisico's, dient de aanwezige windhaag adequaat te zijn. Een windhaag is adequaat als deze een gevoelige bestemming voor gewasbeschermingsmiddelen geheel afschermt. Daarvan is sprake als de windhaag tijdens bespuitingen ten minste 1 meter hoger is dan het gewas. Verder mag er op geen enkele positie volledig vrij zicht zijn tussen het te bespuiten gewas en de gevoelige bestemming voor gewasbeschermingsmiddelen en omgekeerd.

De in de huidige situatie aanwezige windhagen worden beschouwd als adequate windhagen. De haag is wintergroen en hoger dan de ten zuiden- en oosten aanwezige teelt.

6. CONCLUSIES

Voor de beoogde bestemmingsplanprocedure aan de Helvoirtseweg 25a-25b-27 in Haaren is een onderzoek naar spuitdrift van gewasbeschermingsmiddelen uitgevoerd. Met de procedure wordt beoogd de bedrijfswoning aan de Helvoirtseweg 25b te bestemmen als burgerwoning.

Er is rekening gehouden met, en uitgegaan van:

- de planologisch toegestane aanwezigheid van laagstamboomgaarden rondom het plangebied;
- maatgevende driftverspreiding, als gevolg van het zij- en opwaarts toepassen van gewasbeschermingsmiddelen binnen een boomgaard, met een wettelijke driftreductie van 75%;
- het gebruik van voor de gezondheidsrisico's maatgevende gewasbeschermingsmiddelen, die voor fruitbomen toegelaten zijn;
- bespuitingen met een boomgaardspuit, waarvan de spuitdoppen zich op een gebruikelijke hoogte van 2,50 meter bevinden;

Uit dit onderzoek spuitzone blijkt dat, met uitzondering van de zuidzijde, er op basis van de praktijksituatie een aanvaardbaar woon- en leefklimaat wat betreft gezondheidsrisico's gerealiseerd kan worden.

Voor de huidige aanwezige hagen dient uitgegaan te worden van een adequate wintergroene windhaag. Een windhaag is adequaat als deze een gevoelige bestemming voor gewasbeschermingsmiddelen geheel afschermt. Daarvan is sprake als de windhaag tijdens bespuitingen ten minste 1 meter hoger is dan het gewas. Verder mag er op geen enkele positie volledig vrij zicht zijn tussen het te bespuiten gewas en de gevoelige bestemming voor gewasbeschermingsmiddelen en omgekeerd.

Wanneer er aan de zuidzijde 10 meter ruimtescheiding ten opzichte van het agrarisch perceel wordt aangehouden én de wintergroene windhaag in het overdrachtsgebied gehandhaafd blijft, kan binnen het totale plangebied een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gerealiseerd worden.